

Op te bergen
in de band van
18 december 2002

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie

gehouden op 27 november 2002

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling van de agenda	2
Verslagen vergaderingen	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
5 ^e wijziging begroting 2002	2
Aanpassing Collectieve Arbeidsvoorwaarden- regeling Provincies	3
Eindrapportage onderzoek Drenthe na de gemeentelijke herindeling	3
Nota buitenland	12
Procedure intrekking drank- en horecawet- vergunning 'Lord Nelson' te Coevorden	21
Overzicht stand van zaken gedane toe- zeggingen in vergaderingen van staten en statencommissies 2001/1 ^e , 2 ^e en 3 ^e kwartaal 2002	23
Sluiting	23
Bijlage	24

STATENCOMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ECONOMIE

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 27 november 2002 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw A. de Widt-Nieuwenhuizen (VVD,
voorzitter)

K.N. Blanksma (GroenLinks)

J.W.M. Engels (D66)

A.J. Gaasbeek (OSD)

R.C.M. van Glansbeek (CDA)

Ch.C. de Haas (OPD)

F.A.J. Harleman (GroenLinks)

J.J. van Heukelum (VVD)

H. Holman (CDA)

H.R. Hornstra (PvdA)

mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)

W. Nijenbrinks (VVD)

J.H. Schaap (PvdA)

K.J. de Vries (CDA)

A. Wendt (ChristenUnie)

Voorts aanwezig:

S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)

H. Weggemans (PvdA, gedeputeerde)

mevrouw N. Gerritsen (secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

H. Baas (ChristenUnie)

A. Boer (PvdA)

H. Eggens (PvdA)

F. Ietswaart (D66)

R.W. Klein Nulent (PvdA)

mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)

S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER meldt dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van de heer Baas, wegens het bijwonen van de Neue Hanze Interregio (NHI)-conferentie te Leeuwarden, en van mevrouw Remmelts en de heren Van der Schoot, Klein Nulent, Ietswaart en Boer. De heer Hornstra zal de heer Boer vervangen.

Spreekster attendeert de commissieleden op de enquête algemene beschouwingen en op de brief van het Centrum voor Internationale Samenwerking (COS), die kan worden betrokken bij de behandeling van statenstuk 6. Die brief is wat laat omdat in de e-mail van het COS een virus zat. De heer Muller heeft zich gemeld als spreker bij agendapunt 11.

Verder vraagt spreekster de nadrukkelijke medewerking van de commissie om in verband met de NHI-conferentie de vergadering tijdig te kunnen sluiten.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER meldt dat de fractie van GroenLinks twee punten heeft aangedragen, waarvan een, namelijk dat met betrekking tot Eelde, inmiddels niet meer opportuun wordt geacht, omdat dit in de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit is besproken. GroenLinks heeft naar aanleiding van een extra OR-nieuws in verband met de hulpstructuren gevraagd hierover te kunnen spreken. Om dit onderwerp een volwaardige behandeling te geven, stelt spreekster voor dit punt in de volgende commissievergadering te bespreken. GroenLinks kan zich intussen nog eens beraden op de bevoegdheden van de staten inzake deze materie. De fractie van de OPD heeft verzocht om bespreking van het stuk onder 5.A.4. Spreekster stelt voor dit als agendapunt 11.a. op te nemen. Met betrekking tot het project Low Frequency Array (LOFAR) zijn er nog geen inhoudelijke stukken. De keuze is nu ofwel een extra commissievergadering te houden of dit punt rechtstreeks naar de staten door te sturen. Spreekster stelt voor het laatste te doen.

De commissie besluit overeenkomstig deze voorstellen.

4. Verslagen vergaderingen

4.1. Verslag van de gecombineerde vergadering van de Statencommissies Cultuur en Welzijn en Bestuur, Financiën en Economie van 30 oktober 2002

4.2. Verslag van de vergadering van 30 oktober 2002

De verslagen worden conform het ontwerp vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

Besloten wordt de lijst van ingekomen stukken, behoudens het stuk onder A.4, af te doen conform het voorstel.

6. IPO-aangelegenheden

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen wordt geen gebruik gemaakt.

7. Statenstuk 5, 5^e wijziging begroting 2002

De heer HARLEMAN is er niet echt enthousiast over dat het college aan de ene kant de taakstelling op zich neemt te komen tot vermindering van het aantal arbeidsplaatsen met 5,5 (pagina 7, punt 2) en dan achteraf via een begrotingswijziging een hoger bedrag opvoert. GroenLinks verzoekt het college dit niet weer te doen.

De heer ENGELS beschouwt de opmerking onder punt 11 op pagina 7 als een signaal dat er sprake is van een al te uitbundig uitgavenbeleid. Als het college met de uitgavenraming niet negatief wil uitkomen dan moet het zo ramen dat de post Onvoorzien binnen de perken blijft. Kennelijk wordt niet goed omgegaan met de extra ruimte. Het is niet het meest ideale financiële beleid Onvoorzien aan te vullen met een greep uit de reserve.

De heer WEGGEMANS is het met beide sprekers eens, maar soms gaan geplande zaken niet door. In het vervolg zal er ook beter op gelet worden dat niet zo maar bezuinigingen worden ingeboekt.

Met betrekking tot de opmerking over Onvoorzien wijst hij op de bijdrage voor RTV Drenthe. Het gaat ook meer om boekhouding dan om nieuw beleid. De uitkering uit het Provinciefonds was te laag en om geen negatief Onvoorzien te hebben is ruim € 660.000,- uit de reserve voor de algemene middelen gehaald.

Wat nu voorligt is wel de laatste wijziging.

De VOORZITTER constateert dat de commissie positief adviseert.

8. Statenstuk 8, Aanpassing Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies

De heer GAASBEEK vraagt namens de heer Van der Schoot of er ook voorzieningen zijn getroffen voor het pensioen van reeds gepensioneerde oud-provincieambtenaren.

De heer WEGGEMANS antwoordt ontkennend. Het college heeft nog steeds alle vertrouwen in het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het kan zijn dat zich in de toekomst problemen voordoen, maar de provincie loopt daar niet op vooruit.

De heer GAASBEEK beveelt de waardevastheid in de aanhoudende zorg van het college aan.

De heer WEGGEMANS begrijpt wat bedoeld wordt. Het college gaat echter nog steeds uit van het bestendige beleid en heeft dan ook nog niet de behoefte voorzieningen te treffen. Het punt heeft de aandacht van alle werkgevers- en werknemersorganisaties. Bij de onderhandelingen over de CAO wordt dan wel niet gesproken over de pensioenpremies, maar een negatieve spiraal kan gevolgen hebben. De onderhandelingen over de nieuwe CAO worden in december gevoerd.

De heer HARLEMAN wijst erop dat geen voorziening getroffen kan worden omdat de risico's niet te kwantificeren zijn. Wel kan dit punt in de risico-paragraaf worden vermeld.

De heer WEGGEMANS zegt hieraan te zullen denken bij het verschijnen van de eerstvolgende circulaire van het ABP.

De heer NIJENBRINKS merkt op dat de waardevastheid nog steeds is gekoppeld aan de gemid-

delde ontwikkelingen van de CAO's. De premies die in de toekomst opgebracht moeten worden, vormen wel een probleem.

De heer WEGGEMANS vindt het ook prematuur nu al te discussiëren over de mogelijkheid de waardevastheid te behouden.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie positief adviseert.

9. Statenstuk 4, Eindrapportage onderzoek Drenthe na de gemeentelijke herindeling

De VOORZITTER zegt dat een gedachtewisseling kan plaatsvinden over de rapportage en de reactie van het college en dat ingrediënten kunnen worden aangedragen die in het door het college samen met de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) te schrijven plan van aanpak kunnen worden opgenomen.

De heer VAN GLANSBEEK zegt dat de opdracht aan de B&A Groep was een onderzoek te doen naar de effecten van de herindeling en impulsen aan te geven om resultaten te bereiken.

Volgens het rapport heeft de herindeling aan de toentertijd gestelde uitgangspunten voldaan en lijken de randvoorwaarden voor krachtige gemeenten aanwezig. Het CDA kan zich in die conclusie vinden.

Uit het rapport blijkt wel dat een aantal zaken wijziging behoeft.

Het rapport meldt dat de effecten in plattelandsgemeenten sterker zijn dan in centrumgemeenten (pagina 6), dat in plattelandsgemeenten de afstand tussen bestuur en bevolking groter is, dat er nuances zijn in de kwaliteitsverbetering van de ambtelijke organisatie en het raadswerk, dat er geen sprake is van cultuurverandering in de onderlinge verhouding tussen plattelands- en centrumgemeenten (pagina 7) en dat plattelandsgemeenten een gedetailleerde provinciale bemoeienis voelen.

De B&A Groep doet drie aanbevelingen en GS stellen voor daar een plan van aanpak op af te vuren. Het resultaat van dit alles moet zijn dat de heringedeelde gemeenten beter bij de burger overkomen, dat de verhouding tussen plattelands- en centrumgemeenten wordt verbeterd en dat de rolverdeling van provincie en gemeenten wordt heroverwogen. Voor het eerste en tweede doel

legt het college de leidende rol bij de gemeenten en over het derde doel moet de provincie zich ontfemen.

In de algemene beschouwingen van 2001 en 2002 heeft het CDA uitdrukkelijk gesproken over de relatie tussen de provincie en de gemeenten. In 2001 is de mening geuit dat bepaalde gemeenten de provincie vooral als toegevoegde waarde zagen, terwijl dit jaar vooral werd gewezen op het partnerschap van provincie en gemeenten. Het CDA koerst vooral op het partnerschap. De sprong naar de burgers is een gemeentelijke aangelegenheid, maar als daarbij facilitering nodig is, komt de provincie in beeld. Hetzelfde geldt voor de relatie tussen plattelands- en centrumgemeenten, terwijl als het gaat om de rolverdeling tussen provincie en gemeenten overleg met de VDG voor de hand ligt. In het rapport is op dit punt sprake van "een plenaire bijeenkomst of bilaterale contacten". Het is zaak de gevoelens van de gemeenten over het regenteske en detailistische optreden boven tafel te krijgen om van daaruit een stap te zetten naar het elkaar bestuurlijk ondersteunen.

De heer WENDT zegt dat de rapporten bij zijn fractie vragen hebben opgeroepen over de betrouwbaarheid. De overzichten van de politieke verhoudingen in de diverse gemeenten suggereren namelijk dat de ChristenUnie niet meedoet aan de Tweede-Kamerverkiezingen, terwijl de ChristenUnie ook in de jaren negentig al mee deed. Is dan de rest van de rapportage wel correct? Voorlopig gaat spreker hier wel van uit. Als blijkt dat het in een gemeente nog niet allemaal vlekkeloos gaat, is dat waarschijnlijk niet het gevolg van een verkeerde herindeling, maar van de herindeling an sich. Maar bij niet heringedeelde gemeenten doen zich identieke problemen voor. Deze maand verschijnt een rapport van de Consumentenbond waarvan de conclusie luidt dat de burger geen waar krijgt voor zijn geld.

1. In Drenthe zal hard gewerkt moeten worden aan het "wij-gevoel": met elkaar in plaats van elkaar de vliegen afvangen. Centrum en platteland kunnen elkaar versterken en hebben elkaar nodig. De samenwerking moet nog groeien, maar de economische teruggang bemoeilijkt dit proces waarschijnlijk, want men is dan geneigd eerst naar de eigen belangen te kijken.

2. De relatie met de burger moet versterkt worden. Gemeentelijke culturen moeten bij elkaar gebracht worden in bestuurs- en beleidsprocessen. Daar komt de dualisering nog eens overheen. Het is een kans, maar kan ook het gevaar inhouden dat men op de gemeentehuizen vooral weer met zichzelf bezig is in plaats van met de inwoners. De gemeenten moeten geen valse hoop creëren door het organiseren van discussieavonden die geen enkele zeggingskracht hebben.
3. De relatie tussen de provincie en de gemeenten kan beter. Die relatie staat misschien ook vanwege de in het Provinciaal omgevingsplan (POP) verwoorde rem op ongebreidelde groei van kernen onder druk. Vaak wordt gezegd dat er qua woningbouw en bedrijventerreinen weinig kan, maar met het inwilligen van alle wensen wordt het landschap verkwaanseld. Het is daarom goed dat de provincie de regie voert.
4. De provincie moet meehelpen de lokale sociale problemen op te lossen. De provincie is daar ook volop mee bezig via hulp aan dorpshuizen en speeltuinverenigingen, maar het is wel meehelpen. Gemeenten hebben hierin ook een taak.
5. Politici en ambtenaren maken zich minder zorgen over de afstand tussen bestuur en burgers dan de burgers. Beseffen de politici en medewerkers in de mooie nieuwe gemeentehuizen wel wat er écht bij de inwoners leeft?
6. De vergrote bestuurskracht van de gemeenten zal de komende tijd echt zichtbaar moeten worden voor de burgers.

Het rapport geeft een beeld van de mogelijkheid in de toekomst echt sterke gemeenten te vormen. Daarbij is ook de financiële ruimte die vanuit het Haagse wordt gegeven van belang. De aangekondigde bezuinigingen kunnen daarom een rem zijn.

De heer NIJENBRINKS wijst erop dat bij de besluitvorming over de herindeling is afgesproken dat de evaluatie uiterlijk nú zou plaatsvinden, maar bij die afspraak is verzuimd een soort van nulmeting te laten maken. Dat heeft het nu uitgevoerde onderzoek bemoeilijkt en de staten moeten zich dat aanrekenen.

De eerste conclusie van het rapport is dat de procedure van de gemeentelijke herindeling uiterst correct is geweest. Bij het nemen van het besluit om te evalueren is al geconcludeerd dat het in feite nog te vroeg is voor een onderzoek omdat pas na 10 tot 15 jaar de werkelijke schaafeffecten waargenomen kunnen worden. Maar ook nu al zijn er conclusies te trekken.

Positieve conclusie is dat met name in de plattelandsgemeenten de lokale bestuurskracht is toegenomen en dat de verhoudingen binnen het lokale bestuur meer in balans zijn dan voor de herindeling. Ook positief is de constatering dat veel gemeenschappelijke regelingen zijn opgeruimd; de deelname daarin door de gemeenten is gehalveerd.

Een negatieve constatering is dat de Drentse bestuurscultuur nog weinig veranderd is. In het onderzoek wordt gesproken over de "wij-zij-cultuur". Het gaat dan om zowel de relatie tussen de centrumgemeenten en de plattelandsgemeenten als om die tussen de gemeenten en de provincie. De wij-zij-cultuur belemmert de samenwerking.

Naast tevredenheid over de eigen gemeente is er bij de burgers ook ontevredenheid over de mate waarin zij bij de politiek worden betrokken. Die conclusie moeten niet alleen de gemeenten maar ook de provincie zich aantrekken. In het duale stelsel moet de volksvertegenwoordigende rol gebruikt worden om het contact met de burger te herstellen.

Sprekers fractie stemt in met het voornemen om samen met de VDG een plan van aanpak voor de drie in het onderzoek verwoorde aanbevelingen op te stellen. Vanwege de verschillen in verwachtingen op dit punt bij provincie en gemeenten, dient dit punt met voorrang te worden opgepakt en het liefst meteen. Dit is ook de mening van de Werkgroep Drenthe Duaal.

De heer ENGELS meent dat de staten met het voorliggende onderzoeksrapport wel wat kunnen. De conclusie in het rapport dat het herindelingsproces uiterst correct is verlopen, vindt spreker wel wat te optimistisch, want in Noord-Drenthe was het herindelingsproces nogal hectisch, waarbij het perspectief liep van Groot-Noordenveld tot Groot-Assen, terwijl de betrokken gemeenten de procedure op grond van artikel 285 van de Gemeentewet op formele gronden hebben ge-

wonnen. De strijd is op onderdelen tot in de Staten-Generaal gevoerd.

In de toetsing van de uitgangspunten van de commissie-Van Splunder valt een aantal zaken op.

In het rapport staat wel dat er ook na de herindeling sprake is van samenhang binnen de gemeenten, maar er staat ook bij dat die uitspraak genuanceerd is, hetgeen spreker de indruk geeft dat het op onderdelen niet het geval is.

Het terugdringen van de hulpstructuren kan op twee manieren benaderd worden: via de methode-Dijks die ervan uitgaat dat wanneer de helft is teruggedrongen, dat al heel mooi is, terwijl de benadering van D66 is dat dat proces dus nog niet is afgerond.

Ten aanzien van de afstemming van schaal en draagvlak van gemeenten met een specifieke functie in de regio wordt heel subtiel gesteld dat het voor interpretatie vatbaar is of dit al dan niet is geslaagd. Sprekers conclusie is daarom dat het kennelijk nog niet over de gehele linie geslaagd is en hij weet dat in ieder geval de centrumgemeenten die geen grote gebiedsuitbreiding hebben ondergaan, ontevreden zijn over die afstemming. Ten slotte is het rendement van de herindeling voor de bestuurskracht niet aantoonbaar.

De eerste conclusie in het rapport is dat op grond van de Berenschot-norm - gemeenten moeten tussen de 20.000 en 80.000 inwoners tellen - de Drentse gemeenten helemaal goed zitten. Maar daarmee is nog niet gezegd dat het uiteindelijke plaatje in Drenthe het ideale herindelingsplaatje is. De overige conclusies sluiten aan bij de stand van allerlei bestuurskundig en ander onderzoek naar de effecten van herindelingen en vooral ook naar de kwaliteit van lokaal bestuur. De conclusies zijn dat de afstand tot de burgers is vergroot, dat de bestuurlijke en politieke kwaliteit niet is toegenomen, dat de kwaliteit van de publieke dienstverlening nog niet is waargemaakt en dat de ambtelijke kwaliteitsslag nog alleen op papier staat. Dat is geen opwekkend maar wel een bekend beeld, welk beeld ten grondslag ligt aan de agenda voor de toekomst.

De meest pregnante aanbeveling is gedaan vanuit de gedachte dat de veronderstelde kwaliteitsverbetering over de hele linie met name in de richting van de burgers nog moet worden waargemaakt. Maar het gaat wel om meer dan het oplossen van een imagoprobleem, het gaat om meer dan het

gevoel bij de burgers dat vroeger alles beter was. Burgers vragen om meer kwaliteit van het openbaar bestuur en dan gaat het om twee dingen:

1. de inhoud van het beleid dat de gemeente op basis van bestuurskracht moet voeren;
2. transparantie en slagvaardigheid in de besluitvorming en met name de betrokkenheid van de burgers daarbij.

Krachtig bestuur zonder maatschappelijk draagvlak heeft namelijk geen toekomst.

De heer SCHAAP vraagt in hoeverre wat de heer Engels vraagt een gevolg is van de op dit moment nog niet geheel geslaagde herindeling of van een proces dat zich in heel Nederland voordoet. Er wordt namelijk altijd gevraagd om een openbaar bestuur van hoge kwaliteit.

De heer ENGELS erkent dat het onderzoek naar de effecten van gemeentelijke herindelingen zich de laatste jaren heeft verbreed naar de meer algemene invalshoek van de kwaliteit van gemeentebesturen. De kwaliteit van lokale en andere besturen is een algemeen probleem.

Drenthe probeert met hartelijke instemming van het Rijk onder andere vanwege de herindeling iets aan het kwaliteitsprobleem te doen. De vraag is nu wat vorderingen zijn. Het is belangrijk naar de kwaliteit te kijken, maar er vooral ook op te letten in hoeverre het vergroten van de bestuurskracht, dat het doel van de herindeling was, een succes is geworden.

Het is een belangrijk en, gelet op de randvoorwaarden, ook een goed rapport. De provincie moet er nu goed mee omgaan. Daarom moeten de gesignaleerde problemen niet gebagatelliseerd worden maar met ambitie te lijf worden gegaan. Aan bange bestuurders heeft de bevolking namelijk niets.

De heer GAASBEEK merkt op in zijn algemene beschouwingen reeds enkele malen te hebben gezegd het een enorme misser te vinden dat de Drentse burger in zo geringe mate bij de evaluatie is betrokken en dat het te veel een bestuurlijke en ambtelijke evaluatie is geworden.

Ondanks deze beperking is de rapportage van de B&A Groep duidelijk, maar geenszins verrassend en vergelijkbaar met het onderzoek van professor Herweijer naar de effecten van de herindeling in Groningen.

Het rapport-Herweijer dateert van acht jaar geleden, maar veel van de daarin beschreven effecten staan ook in het voorliggende rapport:

- er is sprake van een vergrote afstand tussen de burger en het bestuur van een gemeente;
- de politieke participatie is teruggelopen;
- de kwaliteit van de besluitvorming is minder geworden;
- de belangen van de maatschappelijke groeperingen komen minder in beeld;
- de kwaliteit van het ambtelijk apparaat, het college en de raad is niet verbeterd;
- de dienstverlening naar de burger is teruggelopen;
- de gemeentelijke voorzieningen zijn verslechterd;
- er is sprake van reorganisatiemoedigheid.

Ondanks alles probeert spreker positief te denken. Hij heeft een privé-onderzoekje uitgezet bij de 12 burgemeesters en 11 burgemeesters hebben gereageerd; alleen uit Coevorden kwam geen reactie. Uit alle reacties bleek zonneklaar dat het platteland meer moeite heeft met de herindeling dan de veel grotere stedelijke gemeenten. Het karakter van het platteland is enigszins aangetast, terwijl er voor de steden weinig veranderde.

De heer SCHAAP meent dat dit toch niet in het rapport staat.

De heer GAASBEEK zegt dat dit informatie van de burgemeesters is. Van volksvertegenwoordigers wordt toch verwacht dat zij ook zelf op onderzoek uitgaan?

De heer SCHAAP zegt dat het dan verstandiger is niet met burgemeesters te praten maar met volksvertegenwoordigers.

De heer GAASBEEK is uitgegaan van de gedachte dat de burgemeester de "burgervader" is. De relatie tussen de provincie en de gemeenten is volgens de burgemeesters verslechterd. Er zijn meer problemen met de controlerende en toetsende taak, met toezicht en handhaving en de provincie laat te weinig taken aan de gemeente over.

De heer ENGELS denkt dat de heer Gaasbeek het alleen maar erger heeft gemaakt door de burgemeesters op het matje te roepen.

De heer GAASBEEK zegt alleen de feiten te noemen.

Het grote ideaal van enkele jaren geleden was decentralisatie en vooral met betrekking tot het POP wordt dit uitgangspunt vaak vergeten. Sprekers streven blijft vanuit de provincie de gemeenten waar dat maar mogelijk is te steunen. Op dit moment gaat het zeker met de plattelandsgemeenten, het toeristische kapitaal van Drenthe, niet goed. De eerste opdracht is daarom samen met de VDG er iets van te maken.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN leest in het rapport dat in de tweede bestuursperiode de belofte van de schaa sprong naar de burger ingelost moet worden. Eigenlijk moet dus eerst het bestuur op afstand worden gezet om daarna via interactief wijk- en kernenbeleid terug te keren naar een bestuur dat zich meer in de kernen moet laten zien. Eerst wordt dus 80 miljoen uitgegeven voor een herindeling die afstand scheidt en nu moet worden teruggekeerd naar de burgers. Diezelfde burgers zijn over het algemeen negatief over de inspanningen van de gemeenten om hen bij het bestuur te betrekken. De afstand burger-lokale politiek is door de herindeling een nog groter knelpunt geworden.

Ook moet het imago van de gemeenten met betrekking tot de keuze voor beleid en voorzieningen verbeterd worden. Kan met het weghalen van voorzieningen uit de dorpen ten gunste van de centrumgemeente dit imago worden opgepoetst? Omdat geen nulmeting is gedaan, kunnen vraagtekens worden gezet bij de waarde van het onderzoek. Bovendien worden nu achteraf doelstellingen op de herindeling geplakt.

De uitgangspunten en randvoorwaarden van de commissie-Van Splunder waren voornamelijk van organisatorische en niet zozeer inhoudelijke aard. Uit een rapport van de VDG bleek juist dat de takendiscussie nodig was. Die is toen van het toneel verdwenen en die dreigt nu via dit statenstuk weer terug te komen.

De onderzoeksmethode is deels kwalitatief, deels kwantitatief van aard. De feitelijke kwantitatieve gegevens blijken niet zo duidelijk uit het onderzoek en kwalitatief is het gewoon een attitude-onderzoek aan de hand van een aantal stellingen. Spreekster vindt de grote afstand tussen bestuur en bevolking zorgelijk, evenals het teruglopen van de politieke participatie.

Ten aanzien van de publieke dienstverlening kan nog niet gesproken worden van een kwaliteitsverbetering; er is nog steeds een verschil tussen centrumgemeenten en plattelandsgemeenten. Er zijn wel minder gemeenschappelijke regelingen maar raadsleden zetten vraagtekens bij de democratische waarde van de regiovisies.

Volgens het rapport is de bemoeienis van de provincie met de plattelandsgemeenten niet kleiner geworden. Als de kwaliteit van de plattelandsgemeenten wordt verbeterd, is veel minder bemoeienis nodig, dus wat is er eigenlijk van die kwaliteitsslag terechtgekomen? In spreeksters gemeente zijn alleen de arbeidsvoorwaarden positief beïnvloed.

De fractie van de OPD komt in de statenvergadering op dit statenstuk terug.

De heer BLANKSMA wil proberen suggesties aan te dragen voor hoe samen met de VDG op basis van de aanbevelingen in het rapport acties kunnen worden ondernomen. In de evaluatie is hij niets onverwachts tegengekomen en daarom beperkt hij zich tot bespreking van de drie actiepunten.

De gemeenten doen nog te weinig om de burgers bij het bestuur te betrekken. Het is overigens de vraag in hoeverre het hierbij gaat om een autonome ontwikkeling dan wel om een gevolg van de herindeling.

Om de kloof tussen gemeenten en burgers en provincie en burgers te dichten, kan de situatie van nu als nulmeting worden bepaald. Vanaf nu kunnen termijnen worden bepaald waarbinnen tot verbetering van die relatie moet zijn gekomen. Er zou een aanvullend onderzoek kunnen worden gedaan naar de beleving bij de burger van de provincie, waarna provincie en gemeenten gezamenlijk een actieprogramma zouden kunnen opzetten. De zinsnede dat de provincie hierbij een faciliterende rol kan spelen "indien hieraan bij de gemeenten behoefte bestaat", is te vrijblijvend, de provincie moet stimuleren. Het moet gemeenten niet te gemakkelijk worden gemaakt dit punt naast zich neer te leggen met de mededeling dat zij op dit moment andere prioriteiten hebben. De provincie moet zich kwetsbaar opstellen door ook aan zelfonderzoek te doen en dan samen met gemeenten een plan op te stellen.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor de verhouding tussen de plattelandsgemeenten en de centrumge-

meenten, waaraan kennelijk nog steeds heel veel mankeert. De provincie moet dit punt goed onder de aandacht van de gemeenten brengen en daarna moet gepoogd worden dit probleem gezamenlijk aan te pakken.

De rol- en taakverdeling tussen provincie en gemeenten blijkt een voortdurend probleem. Om een begin te maken met het oplossen van dit probleem stelt GroenLinks voor een inventarisatie te maken van concrete wensen met betrekking tot een andere taak- en rolverdeling en de discussie daarover met een open mind aan te gaan. Moet bij deze discussie het "gelijke monniken, gelijke kappen" uitgangspunt zijn, of moet gekozen worden voor maatwerk voor iedere gemeente? GroenLinks meent dat gekoerst moet worden op maatwerk, maar dan wel aan de hand van heel transparante criteria.

De heer GAASBEEK vraagt of met maatwerk wordt bedoeld dat onderscheid wordt gemaakt tussen stedelijke en plattelandsgemeenten, of dat het wordt toegespitst op de individuele gemeente.

De heer BLANKSMA zegt dat het om maatwerk voor de individuele gemeenten gaat, want de ene gemeente zal, afhankelijk van wat die gemeente doet, in principe meer provinciale bemoeienis nodig hebben dan de andere. Maar de manier waarop tot dit maatwerk wordt gekomen, moet wel heel erg transparant zijn.

Het gaat er uiteindelijk om hoe provincie en gemeenten samen de burger zo effectief en efficiënt mogelijk ten dienste kunnen zijn, want de burger interesseert het helemaal niet of het Rijk, de provincie, of de gemeente iets doet, als het maar goed gedaan wordt. Spreker ziet hierbij een belangrijke rol voor een rekenkamer, een instantie die de gang van zaken op doelmatigheid bekijkt. Daarom is het van essentieel belang dat er in de provincie één onafhankelijke rekenkamer komt, die zowel kijkt naar wat de gemeente als naar wat de provincie doet en vooral naar hoe die instanties met elkaar samenwerken. Daarmee wordt een automatische terugkoppeling van de effectiviteit van het gezamenlijke optreden bereikt.

De heer NIJENBRINKS vraagt of wanneer, hoe transparant het allemaal ook gebeurt, elke gemeente weer langs een maatlat moet worden gelegd, niet automatisch tegenstellingen in stand worden gehouden.

De heer BLANKSMA gaat het er niet om gemeenten strenger aan te pakken. Integendeel, de gemeenten zijn groter en sterker geworden en er kan dus meer aan die gemeenten worden overgelaten. Gemeenten moeten wel aantonen dit te kunnen en daarom is maatwerk nodig.

De heer NIJENBRINKS is er voorstander van dat de provincie hieraan faciliterend meewerkt, maar de uitkomst is toch wel de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Het inschakelen van een rekenkamer roept dan weer tegenstellingen op.

De heer BLANKSMA ziet dit niet zo. Naar zijn mening is een rekenkamer bij uitstek een onafhankelijke instelling die opkomt voor het belang van de burger die vraagt om een efficiënte en effectieve overheid en in die zin het beleid van de provincie en de gemeenten onderzoekt en er daarbij op let of die twee vormen van beleid op een efficiënte manier op elkaar zijn afgestemd. Daar heeft iedereen belang bij.

De heer SCHAAP wil het evaluatierapport afzetten tegen de drie destijds geformuleerde hoofddoelstellingen van de herindeling: versterking van de lokale bestuurskracht, versterking van de centrumfunctie van een aantal gemeenten en afbouw van gemeenschappelijke regelingen. De laatste doelstelling is half gerealiseerd: de helft van alle samenwerkingsregelingen is opgeheven en dat is de transparantie van het beleid en de versterking van de eigen bestuurskracht ten goede gekomen. Maar er zijn nog steeds 24 gemeenschappelijke regelingen met alle problemen van mandatering, terugkoppeling, taakverdeling enzovoorts. Nagegaan zou moeten worden of de provincie in faciliterende zin ertoe kan bijdragen dat het aantal gemeenschappelijke regelingen nog verder afneemt.

In de provincie is er nogal kritiek op de samenwerking tussen provincie en gemeenten. Met name de plattelandsgemeenten zijn van mening dat de rol van de provincie niet is veranderd, terwijl zijzelf toch krachtiger zijn geworden, maar of deze mening terecht is, betwijfelt spreker wel een beetje. De kritiek als het gaat om het bouwen van een paar woningen in kleine kernen, is onderhand wel bekend. Het gaat erom of er meer aan de hand is. Bij de start van de herindeling was al bekend dat het tot stand brengen van grotere gemeenten ook gevolgen zou hebben voor de

rolopvatting van de provincie. Het gaat er daarom nu om duidelijk te krijgen of de kritiek van de gemeenten die uit het rapport blijkt, serieus is en hoe breed die wordt gedragen. Spreker stelt voor dat de staten - deze commissie kan dit ook doen - voor het plan van aanpak uitgevoerd gaat worden over dit onderdeel de gemeenten in het openbaar gaan horen. Hij hoopt dat de gemeenten dan wel met meer komen dan dat "zij in Veeningen graag twee huizen meer zouden bouwen".

Spreker meent dat de provincie zo eerlijk moet zijn te erkennen dat de doelstelling van de herindeling, namelijk versterking van de functie van de centrumgemeenten, niet is gehaald. Aan Assen, Hogeveen en Meppel is bar weinig veranderd.

Ook versterking van de lokale bestuurskracht was een doelstelling bij de herindeling. Of die doelstelling is gehaald, is buitengewoon moeilijk te meten en uit het rapport blijkt dat de meningen daarover ook verdeeld zijn. Vanuit de provincie wordt er heel anders tegenaan gekeken dan vanuit de gemeenten. Een aantal dingen is wel gelukt. Er zijn nu voltijds wethouders en binnen de ambtelijke apparaten is de reorganisatieslag inmiddels gemaakt en pas als dit is gebeurd, kunnen positieve effecten gaan optreden. Vier, vijf jaar geleden werd in een plattelandsgemeente niet gesproken over een economisch beleidsplan, terwijl die nu wel gemaakt worden.

Negatief is dat de herindeling nog steeds niet goed bij de bevolking overkomt. Maar een organisatie die nog heel erg intern bezig is, komt extern niet goed over.

De afstand tussen het bestuur en de bewoners is volgens het rapport vergroot, maar het dorpsgevoel is gebleven. Mensen voelen zich nog steeds inwoner van het dorp waarin zij wonen en ook zonder de herindeling zou de afstand tussen bestuurder en bewoner groter zijn geworden, want dat heeft ook te maken met de betrokkenheid van de bevolking bij het openbaar bestuur. Het is dramatisch hoe weinig nog wordt deelgenomen aan de politiek of het openbaar bestuur en dat is een veel grotere bedreiging van de daadkracht van het lokale bestuur. Als niemand zich er meer mee wil bemoeien en het zelfreinigend vermogen van politieke verenigingen achterwege blijft dan zal dat op den duur effecten hebben op de kwaliteit van het openbaar bestuur en dat heeft een veel grotere impact dan het feit dat een inwoner van Ruinen nu naar Zuidwolde moet voor een bezoek aan het

gemeentehuis. Het is een taak van de politieke partijen, van de politici en van de overheid zelf - het gaat om de legitimatie van de overheid - om hieraan iets te doen; dualiseren is dan niet genoeg.

Er zijn aan dit rapport veel positieve conclusies te verbinden, terwijl andere ontwikkelingen, die zich ook zonder herindeling zouden hebben voorgedaan, gewoon heel zorgelijk zijn. Hieraan moet wat gedaan worden, al weet spreker zelf ook niet direct wat. Hij houdt het daarom bij zijn voorstel de gemeenten op een hoorzitting te bevragen naar de rolopvatting van de provincie en dan met name op het punt van de taakverdeling tussen provincie en gemeente.

De VOORZITTER wijst erop dat de commissie voor haar eerste termijn al bijna de voor dit onderwerp uitgetrokken tijd heeft gebruikt.

De heer SWIERSTRA stelt vast dat de commissie van mening is dat het rapport drie functies heeft.

1. Het geeft een verantwoording van wat de afgelopen jaren is gebeurd en het gaat na of het proces goed verlopen is en daarmee is in technische zin aan de opdracht die de staten hebben gegeven, voldaan.
2. Het rapport wordt vanaf nu beschouwd als een nulmeting: het wordt de basis voor monitoring en evaluatie.
3. Het rapport is een agenda voor de toekomst: wat leren de bevindingen de provincie voor haar eigen taak- en rolopvatting en die van de gemeenten.

De vraag is of college en het door hem ingehuurd bureau hebben voldaan aan de opdracht van de staten van vier jaar geleden om omstreeks deze tijd met een evaluatie te komen. Spreker heeft de indruk dat de commissie die vraag bevestigend beantwoordt.

Enkele opmerkingen vanuit de commissie onderstrepen hoezeer het van belang is dat gekozen is voor een zo onafhankelijk mogelijk rapport, omdat op deze manier de emotie waarmee een partij voor of tegen een bepaalde oplossing was buiten schot is gebleven.

Omdat veel punten voor heel veel gemeenten van belang zijn, heeft het college ervoor gekozen om naast een generaal rapport en deelrapporten ook per gemeente een rapport te laten maken. Hierdoor wordt de indruk bevestigd dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het door hen ge-

voerde bestuur en hun verhouding met de burgers. Die verantwoordelijkheid moeten de staten goed voor ogen houden als zij spreken over de faciliterende rol van de provincie. Zelfstandige, verantwoordelijke gemeenten, dat was de doelstelling van Thorbecke en ook van de gemeenten zelf en die vorm moet gefaciliteerd worden. Dat is wat anders dan vrijblijvend constateren dat ze het maar uit moeten zoeken en dat de provincie aan de zijlijn staat toe te kijken. De mate van facilitering van de gemeenten hangt ook sterk af van het soort onderwerp waarom het gaat, want in principe is iedere gemeente verantwoordelijk voor haar eigen beleid.

In de discussie met de VDG over het plan van aanpak moet duidelijk worden wat wel en wat niet wordt gedaan, hoe dat vorm moet krijgen en hoe ervoor gezorgd kan worden dat de gemeenten inderdaad zelfbewust worden of voorkomen kan worden dat gemeenten elkaar vanuit een vooroordeel bekijken. Het plan van aanpak moet daarvoor handvatten bieden.

Zouden de staten ook niet zelf met de gemeenten moeten praten over hun rolopvatting? Het lijkt spreker op zich een goede zaak, want de staten krijgen dan een beter inzicht in wat zij doen, maar de staten moeten daarover zelf beslissen. De rolopvatting speelt een rol bij het beoordelen van ontwikkelingen. De gemeenten geven vaak aan dat de provincie zich te veel met de ruimtelijke ordening bemoeit, maar als het gaat om de bescherming van het platteland of de versterking van de steden heeft de provincie een eigen taak. Maar dan gaat het om een politieke keuze. Als het gaat om de toetsing of de begeleiding moet de provincie wel duidelijk maken waarom zij handelt zoals zij doet. De nadere invulling zal echter zeker een plek moeten krijgen in het plan van aanpak.

De heer HOLMAN vraagt of de gemeenten vooral moeite hebben met de rolopvatting of dat het vooral een kwestie van cultuur is. Veel gemeenten hebben immers nog de indruk dat de provincie regentesk en detaillistisch optreedt.

De heer SWIERSTRA heeft de indruk dat beide zaken een rol spelen. Het is niet alleen imago, maar het is ook niet zo dat als er maar een promotiecampagne tegenaan wordt gegooid, het allemaal wel goed komt. Het gaat erom dat het beeld dat gemeenten van de provincie hebben in overeenstemming is met de werkelijkheid. Er zul-

len onderwerpen zijn waarop de provincie haar rol ten opzichte van de gemeenten anders moet opvatten, maar dat geldt ook voor de centrumgemeenten ten opzichte van de omliggende plattelandsgemeenten. Hierbij moet er natuurlijk ook rekening mee worden gehouden dat in het provinciehuis en in veel gemeentehuizen nog vaak wel dezelfde bestuurders en ambtenaren zitten en een beeld dat iemand van iemand anders heeft veranderd niet ineens. In het plan van aanpak zal hieraan zeer nadrukkelijk aandacht worden besteed.

De heer ENGELS vraagt of in dit verband het opnieuw voeren van een echte takendiscussie met de gemeenten - het idee van GroenLinks - naar het oordeel van het college meerwaarde kan hebben.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat zowel VDG als college geen behoefte hebben aan een nieuwe takendiscussie. Een paar jaar geleden heeft de provincie met de VDG onderzocht welke taken gedecentraliseerd zouden kunnen worden en in wezen is heel weinig uit die discussie gekomen. De gemeenten deelden die conclusie. De conclusie was dat op een paar kleine puntjes na de taakverdeling in orde was en dus heeft een nieuwe discussie weinig zin. Het gaat er veel meer om hoe elke overheid haar rol uitvoert en dat heeft een relatie met de faciliterende rol.

Als staten en college met de gemeenten om de tafel gaan zitten kan een goede basis worden gevonden om tot het oordeel te komen of de nu ingeslagen weg een goede dan wel een foute is. De relatie met de burger is van groot belang. Met de gemeenten is afgesproken dat die relatie een stevige aanpak krijgt in het plan van aanpak. Versterking van de relatie met de burger is een taak van alle overheden, ook van het Rijk, want de burger moet eigenlijk niets van een gemeente- of provinciegrens merken. Het is in het belang van de burger dat de overheid eenduidig en adequaat optreedt. Daarom moet een overheid altijd kunnen uitleggen waarom zij een bepaalde keuze heeft gemaakt. Het al dan niet op een bepaalde plek in stand houden van een voorziening is een politieke keuze en die keuze moet uitgelegd kunnen worden. De burger moet zich ervan bewust zijn dat de overheid keuzes móet maken en dat zijn steeds hoger gespannen verwachtingen niet steeds voor de volle 100% kunnen worden waargemaakt, te meer niet daar de verwachtingen van verschillen-

de burgers strijdig met elkaar kunnen zijn. Uiteindelijk moet iedere burger kunnen zeggen: "Ik ben het er hartstikke mee oneens, maar het verhaal klopt wel."

Als het gaat om de vraag of het herindelingsproces goed is verlopen, gaat spreker af op de waarnemingen van de onderzoekers. Het was de persoonlijke opvatting van een aantal onderzoekers dat, vergeleken met hoe het in de rest van het land is gegaan en nog gaat, het in Drenthe best aardig is gegaan. Natuurlijk zijn er wel stevige en hectische discussies gevoerd, bijvoorbeeld over de varianten in Noord-Drenthe, maar die discussies waren wel onderdeel van het politieke debat. In het politieke debat zijn alle varianten aan de orde geweest en het resultaat kon dan ook niet naar ieders tevredenheid zijn. De centrumgemeenten wilden bijvoorbeeld meer groeien en op grond van de doelstellingen van Van Splunder was meer groei ook beter geweest, maar andere doelstellingen en draagvlakaangelegenheden hebben uiteindelijk geleid tot een bepaalde politieke keuze.

Het college kan zich vinden in veel van de accenten die door de commissie zijn gelegd. Het verheugt spreker dat de commissie zich kan vinden in het voorstel van het college om, zij het langs wat aangescherpte lijnen - alle opmerkingen hierover neemt hij graag mee - met de gemeenten een plan van aanpak te maken. Hij neemt kennis van de overweging van de staten om daar zelf ook nog iets naast te zetten.

Dit tezamen lijkt hem een goede start voor het versterken van de bestuurskracht van zowel de provincie als de gemeenten. Hij hoopt dan ook dat uit een vervolgonderzoek blijkt dat de kwaliteit van het bestuur en de relatie met de burger verder zijn verbeterd. De landelijke tendensen op dit punt moeten niet veronachtzaamd worden en niet worden vermengd met de rechtstreekse effecten van wat de provincie goed of fout doet.

Het zware pak papier dat nu is geproduceerd kan dienen als nulmeting bij verdere onderzoeken.

De VOORZITTER verzoekt de commissie in tweede termijn vooral ook in te gaan op het voorstel van een hoorzitting.

TWEDE TERMIJN

De heer VAN GLANSBEEK is blij dat nu meer over het voetlicht is gekomen dat de provincie

faciliterend en stimulerend zal optreden en niet afwacht tot de gemeenten om steun vragen. Zijn fractie stemt daarom in met het plan van aanpak. Zij deelt ook de mening van het college en de VDG dat er geen behoefte is aan een nieuwe takendiscussie, evenals de mening dat de provincie moet leren zaken los te laten.

De fractie van het CDA is van mening dat de beeldvorming en de rol van de provincie rechtstreeks met de gemeenten moeten worden besproken en niet via de VDG. Daarom lijkt het het CDA goed, te komen tot een gesprek of hoorzitting met de gemeenten en daarmee al in het voorjaar van 2003 te beginnen. In de commissievergadering van januari kan wellicht bekeken worden hoe dit georganiseerd kan worden.

De heer WENDT zegt akkoord te gaan met het statenstuk. Hij stemt in met het voorstel het overleg met de gemeenten commissiebreed op te pakken.

De heer NIJENBRINKS zegt de reactie op het voorstel van GroenLinks met betrekking tot een soort van rekenkamer gemist te hebben. Met het voorstel van de PvdA stemt hij in, mits het er niet om gaat bepaalde vooronderstellingen bevestigd te krijgen.

De heer ENGELS heeft met zijn opmerking over de herindeling in Noord-Drenthe niet alleen op de rol van de provincie geduid. Daar waren namelijk meer partijen bij betrokken, zoals de provincie Groningen en de staatssecretaris van binnenlandse zaken. In het rapport wordt voor de onderbouw ook steeds naar De Wolden en naar Zuid-Drenthe en niet naar Noord-Drenthe verwezen.

Van de takendiscussie kan spreker zich nog vaag iets herinneren en hij is het op grond van die herinneringen eens met het voorstel van het college geen nieuwe takendiscussie te beginnen. De kwestie van de rekenkamer moet nog nader worden bekeken.

D66 steunt het voorstel van de heer Schaap. Spreker zal nog eens nadenken over wat het terugdringen van de gemeenschappelijke regelingen kan betekenen voor het oordeel van de PvdA over provinciale samenwerking in SNN-verband en de discussie die daarover in de Interprovinciale Statencommissie is gevoerd.

Bedoelt de heer Schaap met zijn opmerking dat

het afhaken van burgers dramatisch is, dat de PvdA samen met andere fracties, waaronder die van D66, wil proberen tot meer interactiviteit te komen? Spreker wil hierover graag eens in de staten discussiëren, want wat in het Bestuursprogramma staat over het de boer opgaan, is namelijk niet uitgevoerd.

De heer GAASBEEK vindt de voorstelling van zaken die de heer Schaap van de gemeentelijke herindeling geeft, te positief. Hij stemt echter in met diens voorstel voor een hoorzitting. Hij stemt ook in met de opmerkingen van de heer Blanksma over de rekenkamer en de individuele benadering van gemeenten.

Spreker hoopt op 18 december met het statenstuk te kunnen instemmen, want op bepaalde onderdelen heeft de gedeputeerde hem wel een beetje overtuigd.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN zegt in de statenvergadering de conclusie van haar fractie te zullen meedelen.

De heer BLANKSMA is positief over het voorstel voor een hoorzitting. In het vervolgonderzoek en in het overleg met de gemeenten moet ook aandacht worden besteed aan de mogelijkheid van een gezamenlijke rekenkamer. Hij vraagt nogmaals om uitbreiding van het onderzoek met het punt relatie burger-provincie. Dit onderzoek kan dienen als nulmeting en in het vervolgonderzoek kunnen dan concrete doelstellingen met termijnen worden afgesproken.

De heer SCHAAP zou, als een rechtstreeks gekozen burgemeester alle problemen zou kunnen oplossen, daarvan meteen voorstander zijn, maar hij wacht af waarmee de heer Engels gaat komen. Hij is blij met de steun voor een hoorzitting waarop gemeentebesturen zich kunnen laten horen. De staten moeten dan wel van tevoren spreken over de vraagstelling. Wellicht kan de commissie die hoorzitting voorbereiden.

De heer HOLMAN vraagt of het niet handiger is het Presidium of enkele leden van de commissie de opdracht te geven de hoorzitting voor te bereiden. Dan is het misschien mogelijk al in januari of februari een dag met de gemeenten te organiseren.

De heer ENGELS stelt voor de heer Schaap projectvoorzitter te maken en hem te laten uitmaken wie hij daarbij betreft. De voorzitter van de commissie heeft het immers al zo druk.

De heer SWIERSTRA merkt op dat er vast ook wel een hooggeleerde adviseur nodig is. In de commissie is de opstelling die in IPO-verband is gekozen over de rekenkamer al eerder besproken. De variant voor een rekenkamer van provincie en gemeenten tezamen is door Drenthe om principiële staatsrechtelijke redenen afgewezen. In de Staten-Generaal is de gedachte ontstaan af te zien van een verplichte rekenkamer voor de provincie, waarmee alle varianten weer in een ander daglicht komen te staan. Bovendien is een rekenkamerachtige functie iets anders dan een echte verplichte rekenkamer. De discussie hierover wil spreker daarom voorlopig maar laten rusten en zeker geen plaats geven in het op te stellen plan van aanpak.

Het college gaat met de gemeenten aan de slag om een plan van aanpak te maken en op welk moment de staten zelf een onderzoek doen, wacht spreker af. Maar het lijkt hem goed dat degenen die de hoorzitting voorbereiden met het college in contact treden om op die manier de zaken goed op elkaar af te stemmen.

De heer NIJENBRINKS lijkt het goed de hoorzitting te combineren met de nieuwjaarsborrel van de provincie.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat de hoeveelheid voorbereidend werk niet moet worden onderschat. De staten moeten juist voorkomen dat die hoorzitting een "borrelpraatdiscussie" wordt.

De VOORZITTER stelt vast dat het college de door de commissie gedane voorstellen voor het plan van aanpak mee zal nemen. Op 18 december zal verder worden besproken hoe de hoorzitting met de gemeenten nader vorm kan krijgen.

(De vergadering wordt voor enige minuten geschorst en daarna hervat.)

10. Statenstuk 6, Nota buitenland

De heer HORNSTRA deelt mee dat zijn fractie niet erg onder de indruk is van de nota die al in

het voorjaar zou verschijnen. Het college schrijft dat Drenthe klein is en het buitenland groot en het vraagt zich daarom af wat Drenthe kan doen aan het oplossen van alle grote wereldproblemen. Het college wil wel wat doen, maar dan wel samen met anderen en het moet dan om iets concreets gaan. Over wat moet gebeuren, heeft het college eigenlijk geen mening: de staten moeten het maar zeggen. De PvdA neemt die uitdaging aan.

De nota en het statenstuk zijn bijna helemaal gewijd aan het mislukken van vroegere projecten. Het college spreekt dan over "wegbezuinigd" en "te grote afstand" maar de PvdA vat het meer op als politieke onwil.

Over en weer zijn verwachtingen gewekt en mensen aan het lijntje gehouden en het afblazen van een aantal projecten heeft veel mensen zwaar teleurgesteld. Het is ook niet gemakkelijk om goede projecten van de grond te krijgen. Daarvoor zijn in ieder geval een lange adem en deskundige aanpak nodig en vooral aan het eerste heeft het nogal eens ontbroken. Daarnaast is kennis van de cultuur in de breedste zin van het woord en van veranderingsstrategieën een eerste vereiste. Het succes van het project op de Molukken kan dan ook voor een groot deel op de kennis van de cultuur worden geschoven en op commitment. De persoonlijke contacten zijn hierbij misschien nog wel het allerbelangrijkste geweest. Bij de overige projecten heeft de pragmatiek het gewonnen van de solidariteit.

Het college wil het liefst in SNN-verband verder gaan en zich richten op Europese programma's en afgebakende projecten. Het college is niet duidelijk over wie dan het initiatief moet nemen en eigenlijk ook niet over waarom het überhaupt iets zou willen. Een visie waaruit enige bevlogenheid spreekt, is ver te zoeken.

De PvdA kiest voor een duidelijk andere benadering. Op gemeentelijk niveau zijn er allerlei initiatieven en worden projecten georganiseerd die gericht zijn op zowel Europese als op niet-Europese landen. Zo hebben diverse gemeenten stedenbanden en hebben de gemeenten Assen en Aa en Hunze projecten met niet-Europese landen. Uit de literatuur en de praktijk is bekend dat veranderingen het beste geïnitieerd kunnen worden en dat er meer kans is op langdurig succes wanneer de organisatie zo dicht mogelijk bij de basis van de betrokken partijen ligt. NGO's en gemeenten hebben meer kans op succes dan grotere bestuurlijke eenheden. Het is daarom

goed eerst maar eens de gemeentelijke initiatieven en in Drenthe ondervonden knelpunten te inventariseren. De eerste fase van die inventarisatie kan nog in deze statenperiode worden afgerond. Uit die inventarisatie zal ongetwijfeld onder het motto "samen kunnen we meer" de vraag om coördinatie komen.

Net als het college denkt de PvdA in eerste instantie aan projecten in toetredingslanden. Het aanpakken van gemeenschappelijke problemen op het gebied van veiligheid, arbeidsmarkt, landbouw en milieu levert wederzijdse voordelen op. Het is dus niet meer alleen brengen of meer brengen dan halen. Bovendien kan op deze manier de bevolking actief betrokken zijn.

Als het om initiatieven buiten Europa gaat, kan steun worden geboden aan initiatieven zoals in Aa en Hunze. Die gemeente heeft een logicproject dat gericht is op Tanzania met als speerpunten recreatie en toerisme. Ook het COS kan hierin wellicht een rol spelen, gelet op de brief die vanochtend is ontvangen.

De provincie moet een coördinerende, stimulerende en ondersteunende rol vervullen. Buitenlandbeleid moet in ieder geval zeker niet worden gezien als een verenging van relaties tot economische aangelegenheden met de daarbij behorende bestuurlijke aansturing. Het moet dus vooral breder worden gemaakt. In de tweede fase kunnen dan de prioriteiten worden gesteld en de verdeling van de middelen geregeld. Een provincie die kiest voor een actieve, stimulerende rol is verre te verkiezen boven een provincie die een passieve houding aanneemt.

De heer DE VRIES vraagt of de behoefte aan inventarisatie bij de gemeenten bestaat.

De heer HORNSTRA zegt dat veel gemeenten projecten hebben die zijzelf niet kunnen dragen omdat de coördinatie ontbreekt. Bovendien blijken organisaties van vrijwilligers, in tegenstelling tot professionele organisaties, vaak veel kennis niet te kunnen verzamelen. Een aantal gemeenten heeft op dit punt behoefte aan een soort van coördinerende rol van de provincie.

De heer DE VRIES vraagt zich af of de provincie dan wel geschikt is. De provincie constateert zelf dat zaken in het verleden niet altijd goed zijn gegaan en dat het daarom wijs is dat de provincie zich beperkt, terwijl de heer Hornstra nu via de

ondersteuning aan de gemeenten weer de hele wereld in wil. Als de gemeenten behoefte hebben aan ondersteuning en de provincie kan die bieden, dan moet die steun gegeven worden, maar het moet niet zo ver gaan dat een organisatie wordt opgezet die de gemeenten gaat ondersteunen en stimuleren.

De heer HORNSTRA pleit er niet voor de provincie op te tuigen om naast de initiatieven die er al zijn, nieuwe te nemen. Het gaat erom dat de provincie faciliterend optreedt met betrekking tot de initiatieven die er al zijn. De gemeenten en de organisaties moeten duidelijk maken welke rol de provincie kan hebben, terwijl in de nota staat dat de provincie kiest voor een aantal projecten, al is nog niet duidelijk welke. Het uitgangspunt van de PvdA is dat met de initiatieven die er al zijn, iets gedaan kan worden.

De heer NIJENBRINKS vraagt of de gemeenten met hun projecten dan niet tegen dezelfde moeilijkheden aanlopen als de provincie.

De heer HORNSTRA zegt dat bepaalde projecten van gemeenten wel lopen. Nu er zoveel landen toetreden tot Europa zijn er ineens veel meer mogelijkheden, maar ontbreekt het aan menskracht om projecten uit te voeren. De toetredingslanden en Nederland blijken heel veel gezamenlijke problemen te hebben. De gemeenten willen dan wel helpen maar beschikken niet altijd over de kennis om projecten uit te voeren. De provincie heeft dan meer mogelijkheden om iets te bereiken. Het heeft niet te maken met allerlei idealen over het verbeteren van de wereld, het heeft puur te maken met bestaande projecten, voor de uitvoering waarvan ambtelijke kennis nodig is.

De heer HARLEMAN wijst erop omdat het buitenland belangrijk is voor Drenthe, het belangrijk is dat er voor de betrekkingen met het buitenland beleid wordt ontwikkeld. De beste Nederlandse voetballers spelen in het buitenland en de Nederlandse clubs moeten daarom hun spelers uit het buitenland halen.

In het kader van de transfers feliciteert spreker de heer Gaasbeek met de transfer van de heer Ratelband naar zijn partij.

De heer GAASBEEK zegt Ratelband meteen terug te geven.

De heer HARLEMAN meent dat hetgeen Drenthe op de Molukken heeft gedaan niet alleen van belang is voor de Molukken maar ook voor de Drenten die afkomstig zijn uit die omgeving. Er komen steeds meer buitenlanders naar Drenthe en het is van belang iets voor die mensen en voor de landen waar zij vandaan komen, te doen. Na twee jaar wachten is de nota wel een teleurstelling. De nota is eigenlijk alleen een inventarisatie, terwijl de nota van de provincie Groningen veel uitdagender en qua doelstelling duidelijker was.

Uit de nota blijkt dat Drenthe in het verleden veel hap-snap-dingen heeft gedaan, dat dit niet veel resultaat heeft gehad en dat alleen op de Molukken consequent iets is gedaan. Het is in dit opzicht wel een nuttige nota, maar niet een aan de hand waarvan beleid kan worden gevoerd. De provincie subsidieert een aantal organisaties, maar uit de nota blijkt niet dat die organisaties bij iets betrokken zijn, terwijl als het gaat om het buitenland het COS, Novib en de wereldwinkels toch het eerst in beeld zijn.

Spreker stelt voor dat de staten de nota voor kennisgeving aannemen en daarna een soort van expert meeting organiseren met allerlei organisaties en gemeenten waarop moet blijken wat voor beleid van de gemeenten wordt verwacht. De staten moeten zelf het precieze beleid naar het buitenland toe formuleren, zij kunnen dat niet aan het college overlaten. Het college heeft wel een basis gelegd door te inventariseren, maar de staten zullen de volgende stap zelf moeten zetten. GroenLinks zal proberen in de statenvergadering hiervoor een voorstel te doen.

De heer HORNSTRA concludeert dat GroenLinks dezelfde mening heeft als de PvdA maar die mening alleen anders formuleert.

De heer HARLEMAN zegt zich daarom ook tot de commissie te hebben gericht. Het gaat erom dat de fracties elkaar vinden, want alleen dan kan in de staten een goed voorstel voorliggen met betrekking tot het vervolg op deze nota.

Op grond van een wat vaag verhaal wil het college €72.000,- beschikbaar stellen, maar het geeft niet precies aan waar dit geld vandaan komt. In 2000 gaf de provincie €42.000,- uit voor internationale activiteiten, dus afgezien van de bijdragen aan het COS en dergelijke. In de Najaarsnota 2000 is hieraan €58.000,- toegevoegd als basis

voor deze nota. Er was dus in totaal € 100.000,--. Met deze nota voert het college dus een bezuiniging van € 28.000,-- door. Daar maakt GroenLinks bezwaar tegen.

De heer ENGELS zegt van consistentie te houden en stelt daarom voor de heer Schaap vaste projectvoorzitter te maken van commissies die dergelijke zaken uitwerken.

De VOORZITTER denkt dat een eerlijke verdeling van taken de heer Engels ook wel aanspreekt.

De heer SWIERSTRA vraagt of het voorstel van de heer Engels ook voor na de verkiezingen geldt.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst erop dat het in verhouding tot de totale begroting om een klein bedrag gaat, maar het is dan ook geen core business van de provincie.

De fractie van de OPD stemt in met de voorgestelde gedragslijn en de aanbevelingen. Het is wel jammer dat het project in Roemenië, na Albanië toch een van de armste landen van Europa, niet uitgevoerd kon worden vanwege onvoldoende ambtelijke capaciteit in Drenthe.

Is de overeenkomst met Wit-Rusland nog van kracht?

Dat de Europese regelgeving steeds belangrijker wordt, heeft Drenthe wel gemerkt ten tijde van de mond- en klauwzeercrisis.

Fact finding missies worden belangrijk gevonden, maar veel vooronderzoek kan ook via bestaande kanalen en bestaande organisaties van ontwikkelingssamenwerking plaatsvinden. Reisjes in het kader van de Nota buitenland moeten geen vakantiereisjes zijn, maar echt reisjes die iets opleveren.

Buitenlandbeleid is dan wel geen corebusiness, maar het is wel belangrijk dat inzicht wordt gegeven in de resultaten. Welke economische voordelen hebben de NHI en de Eems Dollard Regio bijvoorbeeld voor Drenthe?

De fractie van de OPD stemt met de nota in.

De heer GAASBEEK is net als de PvdA niet verontrust over ingrijpende beleidsvoornemens van het college ten aanzien van het buitenlandbeleid. De nota is in velerlei opzichten zuinig. Spreker heeft er meermalen voor gepleit vooral de schooljeugd bij internationale contacten te betrekken. Dit kan door leerlingenuitwisselingen te

stimuleren of door in reeds lopende projecten te participeren, want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.

Spreker is het eens met de trouw aan de Molukken, vanwege de grote Molukse bevolkingsgroep in Drenthe. Kan wat voor de Molukken wordt gedaan ook niet gelden voor de thuislanden van de andere mede-Drenten? Op die manier kan ook begrip worden gekweekt voor de cultuurverschillen.

Op de pagina's 2 en 3 worden veelal bestuurlijke contacten beschreven, die ook nog vaak geëntameerd werden door een collegelid. Bij het stellen van doelen was vaak sprake van eenrichtingverkeer, terwijl Drenthe toch ook van het buitenland kan leren.

Het avontuur met Zuid-Afrika is na 2000 niet verlengd. Bij alle internationale contacten is continuering het grote probleem. Misschien biedt het COS een oplossing.

Het specifiek inpassen van het beleid in EU-programma's kan een oplossing zijn, maar statenbezoeken aan Brussel boden hiervoor nauwelijks perspectief. De provinciale buitenlandpolitiek wordt gekenmerkt door hobbyïsme.

In 1997 hadden de staten veel belangstelling voor de NHI en toen werden veel gemeenschappelijke projecten uitgevoerd. Drenthe is vanaf december 2002 voorzitter van de NHI en dat is misschien een stimulans om nieuwe samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken. En ook hier zouden de scholen bij betrokken kunnen worden.

Voor de derde wereld moet geen afzonderlijk beleid worden ontwikkeld, maar moeten beslissingen op ad-hocbasis worden genomen.

De nota is niet voldragen. Spreker verzoekt het college dan ook het stuk terug te nemen en op basis van de opmerkingen van de commissie een nieuwe nota te schrijven.

De heer HARLEMAN vraagt of de heer Gaasbeek zich in het voorstel kan vinden dat de staten een dergelijk stuk ontwikkelen.

De heer GAASBEEK wijst erop dat dit helemaal in het duale stelsel past.

De heer ENGELS is van mening dat provinciaal bestuur niet ophoudt bij de provinciegrens en zelfs niet bij de landsgrens. Ook decentrale overheden hebben volgens D66 een internationale verantwoordelijkheid. In een wereld waarin decentralisa-

tie algemeen wordt gezien als bevorderlijk voor goed bestuur en maatschappelijke ontwikkeling, moet het Nederlandse gedecentraliseerde bestuur, dus ook de provincie met haar democratische traditie en bestuurlijke kwaliteiten, een inzet plegen en dan niet uit zendingsdrang.

De vraag is wel welke ambities de provincie moet hebben bij het gestalte geven aan die internationale verantwoordelijkheid. Uit de evaluatie komt een beeld naar voren van wisselend succes. De verschillen in cultuur en politieke, maatschappelijke en economische structuren bleken groter dan was ingeschat en de inzet is, met name door de fysieke afstand, ook niet adequaat geweest. Dit is allemaal wel begrijpelijk maar niet bevredigend en daarom komt het college met een aantal nieuwe gedragslijnen.

D66 vindt het op zichzelf goed dat wordt uitgegaan van langdurige en diepgaande betrekkingen, liefst in projectvorm, met een plan van aanpak en aansluitend bij eigen schaal en doelen. Het accent ligt echter wel heel sterk op de economie en vooral ook op SNN- en EU-beleid en dan vooral met het oogmerk voordeel te behalen, terwijl Drenthe als welvarende regio buiten de EU meer moet brengen dan halen.

Drenthe kan naast de EU-corebusiness meer doen dan het geven van voorlichting en het bijdragen aan bewustwording. Ook op dit punt past een voorbeeldfunctie. De voorstellen van de PvdA en GroenLinks zullen door D66 gesteund worden.

De heer DE VRIES meent dat uit de conclusie dat het beleid tot nu toe niet alleen maar positief is geweest, een les moet worden getrokken. Is het niet beter dat Drenthe zich voorlopig beperkt tot de landen binnen de EU, omdat dan zeker is dat de projecten goed komen?

De heer ENGELS ziet dit anders. Het is tot nu toe vooral door eigen toedoen niet goed gegaan. Het antwoord moet dan niet zijn dat maar een stap terug moet worden gedaan, nee, Drenthe moet het beter gaan doen. Er moeten goede afspraken komen en er moet gestructureerd worden gewerkt, maar de ambitie moet hoog blijven.

De heer NIJENBRINKS zegt uit de evaluatie niet zo nadrukkelijk te hebben begrepen dat het beleid vooral door eigen toedoen is mislukt. Hij verzet

zich ook tegen die conclusie. Misschien is wel wat verkeerd ingeschat welke problemen zich zouden voordoen.

De heer ENGELS erkent dit, maar hij heeft ook in het rapport gelezen dat er sprake was van gebrek aan belangstelling, gebrek aan inzet en onvermogen omdat andere taken voorrang hadden, wat door de partners van destijds ook niet altijd als plezierig zal zijn ervaren. Spreker meent dat de gesignaleerde onvolkomenheden niet weggepraat moeten worden en dat het ook niet aangaat zwartepieten uit te delen, maar dat geprobeerd moet worden op basis van die kennis een slag naar voren te maken.

De heer NIJENBRINKS meent dat het een kleine provincie als Drenthe niet past een heel grote buitenlandse broek aan te trekken. Dat is ook wel een beetje de conclusie van de nota. De nota is in belangrijke mate een evaluatie van de buitenlandse contacten tussen 1990 en 2002. In het Bestuursprogramma is ruimte geboden voor een heroverweging van het beleid en met deze nota wordt daaraan vormgegeven. Spreker heeft er begrip voor dat de nota nu voorligt, maar hij had het beter gevonden aan het begin van de nieuwe zittingsperiode met een nieuw beleid te komen.

De heer HORNSTRA merkt op dat de heer Nijenbrinks het college dus verwijt iets te hebben toegezegd wat het beter niet had kunnen doen.

De heer NIJENBRINKS constateert alleen dat op de drempel van een nieuwe periode twaalf jaar beleid wordt geëvalueerd.

De heer HORNSTRA vraagt waarom de VVD een jaar of vier geleden al niet om die evaluatie heeft gevraagd.

De heer NIJENBRINKS wijst erop dat een evaluatie is toegezegd in de loop van deze zittingsperiode. Omdat de zittingsperiode nu aan het eind zit, was het wellicht beter geweest nog een halfjaar te wachten.

De heer HARLEMAN kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de VVD met deze opmerking toch wel iets bedoelt.

De heer NIJENBRINKS zegt dat het slechts een constatering is. Politiek gezien is het beter nieuw beleid te formuleren aan het begin van een zittingsperiode.

De heer HOLMAN vraagt wat de VVD dan voorstelt.

De heer NIJENBRINKS zegt alleen maar iets te hebben geconstateerd.

De heer HOLMAN meent dat de VVD toch wel ideeën heeft over hoe het beleid er dan uit zou moeten zien. Het CDA hoort die graag.

De heer NIJENBRINKS leest in de nota dat er nogal wat buitenlandse contacten zijn geweest, die ofwel zonder tastbare resultaten zijn beëindigd dan wel, mede in afwachting van de voorliggende nota, geen vervolg hebben gekregen. De beschrijving van die contacten duidt niet op succes. De beleidsvoornemens kunnen worden gezien als een soort van juridische kwaliteitsslag: het op orde brengen en beter definiëren van delen van bestaand beleid. Het nieuwe krediet Buitenland past daarin.

De keuze die wordt gemaakt met betrekking tot het Drentse buitenlandbeleid is gebaseerd op het leggen van een zwaar accent op een EU-programma of een daarvoor speciaal ontwikkeld project, waarbij mede wordt gekoerst op een verdere ontwikkeling van een SNN-Europa-strategie. Daarnaast is er ruimte voor het ontwikkelen van programma's indien voldaan kan worden aan de omschrijving regio's op eigen schaal en aan de eigen doelstellingen en verder wordt, strikt genomen niet passend binnen dat beleid, om redenen van verbondenheid de humanitaire hulp aan de Molukken voortgezet. De VVD ziet de start van het Hanze Passage-project in NHI-verband als een goede mogelijkheid om als voorzitter van de NHI gestalte te geven aan het Drentse EU-beleid. Is het thema voor invulling van het Drentse voorzitterschap al gekozen?

De nota is niet revolutionair en heeft de ontwikkelingssamenwerking niet hoog in het vaandel, maar stuurt aan op een nuchtere herstructurering, mede ingegeven door ervaringen in het verleden en gebaseerd op ontwikkelingen die zich vooral in Europees verband voordoen. De VVD kan zich vooralsnog wel in die lijn vinden.

De heer HORNSTRA vraagt of de heer Nijenbrinks dan heel concreet en zakelijk kan aangeven wat het college precies wil. Wat moet er nu gebeuren?

De heer NIJENBRINKS zegt dat het college de nadruk legt op programma's in EU-verband of op speciaal ontwikkelde projecten en terughoudend is in het aangaan van allerlei nieuwe contacten in andere delen van de wereld.

De heer HORNSTRA vraagt of de VVD het college dan laat bepalen welk project op een gegeven moment wordt aangepakt. Mogen de staten misschien bepalen wanneer zij iets de moeite waard vinden? Er zijn projecten waarbij Drenthe kan aanhaken.

De heer NIJENBRINKS kent de concrete mogelijkheden van dit moment niet. Hij heeft wel gemerkt dat de vele contacten buiten Europa ofwel zijn beëindigd dan wel zijn gestorven in onmogelijkheden. Het college geeft in de nota aan veel meer te zien in projecten in SNN- en EU-verband. De heer Hornstra zegt dat de provincie de gemeenten meer moet ondersteunen, maar het college wil vooral in SNN-verband opereren. De polsstok van de provincie reikt voorlopig niet verder dan de EU.

De heer DE VRIES merkt op dat uit de evaluatie blijkt dat niet alle projecten even positief zijn verlopen. Hij is van mening dat wanneer Drentse ondernemers vragen om een handelsdelegatie, de provincie dat initiatief moet steunen. Dat het project op de Molukken wel geslaagd is, is het gevolg van de betrokkenheid bij dat deel van de wereld en van de ondersteuning van bepaalde organisaties. Als die zaken goed zijn, blijken projecten wel te kunnen slagen en daarom moet zo'n project worden voortgezet.

De heer HARLEMAN vraagt welke doelstelling het CDA met handelsdelegaties heeft en waar die doelstelling in de nota is verwoord.

De heer DE VRIES erkent dat handelsdelegaties niet direct in een nota buitenland thuishoren. Omdat die mogelijkheid wel in het stuk wordt genoemd, meent hij dat wanneer er bij het bedrijfsleven behoefte bestaat aan een handelsdelegatie

onder leiding van de Commissaris van de Koningin, zo'n delegatie moet kunnen.

De heer HARLEMAN wijst erop dat daarvoor allerlei regelingen bestaan. Het lijkt hem zinniger dat de staten bepalen over welke zaken zij het wel eens zijn.

De heer DE VRIES weet dat de fracties hierover niet hetzelfde denken, maar het standpunt van zijn fractie is nu bekend.

Spreker heeft de indruk dat veel projecten te ambitieus worden aangepakt en daarom geen succes worden. De provincie is ook niet dé organisatie voor het voeren van buitenlandbeleid. Daarom lijkt het het CDA goed dat in ieder geval binnen de EU en in SNN-verband wordt opgetreden. Daarom zou de gedragslijn onder b. op pagina 11 in relatie moeten worden gebracht met punt a. Wel moet met de humanitaire hulpverlening op de Molukken worden doorgegaan.

De heer HARLEMAN vraagt of dit dan niet in strijd is met de gedragslijn onder a.

De heer HORNSTRA vraagt of voor het CDA het buitenland ophoudt bij de Molukken en Europa.

De heer DE VRIES wijst erop dat uit de nota blijkt dat veel projecten mislukt zijn, vooral door een te hoog ambitieniveau. Voorkomen moet worden dat verwachtingen worden gewekt, die vervolgens niet waargemaakt kunnen worden. Daarom ook zou het aantal projecten beperkt moeten worden tot vijf.

De heer WENDT vindt de nota wel helder, want al lezend is hem duidelijk geworden waarom het college er zolang over heeft gedaan. In de nota staat weinig om blij van te worden. Er is sprake van een aaneenschakeling van mislukkingen. De projecten zijn allemaal met veel emotie maar weinig doordacht opgezet.

Het einde van de oost-westtegenstelling heeft ook bij de Drentse bestuurders geleid tot euforie, maar uiteindelijk leidde die tot niets. Er waren geen echte programma's en er werd geen vooronderzoek gedaan. Het beleid was veelal ad hoc. Ook wat betreft de communicatie was het Verwegistan. Als het stil bleef bij de partner, bleef het ook stil op het provinciehuis. Maar hiervan is geleerd en dat is winst. Het voor de toekomst gefor-

muleerde ambitieniveau is behoorlijk reëel: in Europees verband aansluiten bij wat er is en voor het overige incidenteel voortzetting van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid.

De nota komt op een goed moment, want Drenthe staat op het punt voorzitter van de NHI te worden. De NHI staat voor een grote uitdaging, namelijk de verlegging van het blikveld naar de nieuwe lidstaten langs de Oostzee. De ChristenUnie hoopt volgend jaar de evaluatie van het Drentse voorzitterschap aan een positief kritische toets te onderwerpen.

(De heer Van Glansbeek verlaat de vergadering.)

De heer SWIERSTRA zegt dat de door de commissie genoemde elementen ook in de discussie in het college over wat nu precies buitenlandbeleid is, wat de provincie daarmee kan wat het daarmee wil, een rol hebben gespeeld. Tot voor kort was er bij de provincie helemaal geen sprake van buitenlandbeleid. Enkele jaren geleden is wel de Nota Europastrategie verschenen, waarin het lidmaatschap van een aantal internationale organisaties aan de orde kwam, maar pas later, toen het door de centrale overheid geaccepteerd en voor decentrale overheden gebruikelijk werd, is Drenthe iets gaan doen aan ontwikkelingssamenwerking en daarvoor is toen beleid geformuleerd. Pas daarna kwamen bepaalde projecten op de provincie af die soms gerelateerd waren aan de val van de muur en de euforie daaromheen. Drenthe heeft zich altijd heel terughoudend opgesteld. In de nota wordt het omschreven met de woorden "Een kleine provincie en een groot buitenland". Een van de redenen waarom de nota met vertraging is verschenen is dat er geen duidelijkheid was over wat de nota zou moeten behelzen. In het Bestuursprogramma is sprake van een notitie en hier en daar wat herijking, maar niet met het oogmerk zware ambities te formuleren. Het college heeft zich afgevraagd hoever het Drentse buitenland reikt en of een actieve, zelfstandige ambitie geformuleerd zou moeten worden die veel verder reikt dan de directe betrokkenheid die uit de dagelijkse portefeuille volgt. Daarbij was meteen ook de vraag aan de orde naar de bevlogenheid en een missie in het buitenland op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Op dit gebied is de laatste tijd veel gedaan, maar op nationaal niveau is daarover ook een discussie op gang gekomen.

Het uitfladderen over de hele wereld en hier en daar een drup laten vallen, was wel heel bevredigend voor het eigen rechtvaardigheidsgevoel, maar had heel weinig feitelijk resultaat.

De heer HORNSTRA zegt uit deze veelheid van woorden niet te kunnen opmaken wat de gedeputeerde nu precies wil zeggen. Het is niet zo dat bepaalde fracties vanuit hun bevlogenheid gevraagd hebben om overal in de wereld te doen wat de gedeputeerde eigenlijk niet wil doen. Er is gevraagd heel concreet na te gaan welke initiatieven er zijn en daarbij eventueel aan te haken. Wat de gedeputeerde nu doet, is letterlijk citeren uit een oude nota.

De heer SWIERSTRA meent dat wanneer de heer Hornstra bang is dat zijn woorden op die manier worden uitgelegd, het niet meer dan logisch is dat hij dit allemaal zegt.

De heer HORNSTRA merkt op dat de gedeputeerde sprak over allerlei projectjes en over bevlogenheid.

De heer SWIERSTRA zegt te hebben willen aangeven dat de nationale discussie over ontwikkelingssamenwerking een duidelijk vervolg heeft gekregen in het in de ijskast parkeren van het beleid van minister Pronk en het daarvoor in de plaats formuleren van een veel helderder beleid door minister Herfkens. Dat beleid concentreerde zich op een aantal landen en de minister kon afgerekend worden op de doelstellingen en taken. Het is nu de vraag in welke mate decentrale overheden in dit beleid een rol hebben. De projecten komen soms lukraak uit gemeenten of uit organisaties op de provincie af, maar soms komen die projecten op niets anders neer dan de uitspraak dat er een idee is en dat een gemeente of organisatie zich heel betrokken voelt - en dat is natuurlijk allemaal hartstikke mooi - maar dat de provincie het idee eigenlijk moet helpen uitvoeren en dan via de inzet van mensen of met een zak geld. Het college vindt dit in het moderne ontwikkelingsamenwerkingsbeleid niet de taak van de provinciale overheid. De provincie kan op geen enkele manier alle noden in de wereld lenigen en ook al voelt zij zich nog zo betrokken, zij zal nuchter en pragmatisch moeten reageren. Binnen die pragmatiek is er vervolgens alle ruimte voor maatschappelijke partijen om iets te doen. De rol van

de provincie binnen de door het Rijk gekozen ontwikkelingssamenwerkingsgebieden zal geen andere zijn dan als er projecten komen die passen in het beleid pragmatisch medewerking verlenen. Het college wil dus niet een eigenstandig beleid voeren.

Voor het project in Zuid-Afrika was een redelijke basis en dat project is op zichzelf ook niet onsuccesvol geweest, maar de vraag is wat op dit moment nog de relevantie is van de inzet van de provincie Drenthe. Wat levert dat het gebied en wat levert het Drenthe op, hetzij in materiële hetzij in immateriële zin? De conclusie moet zijn dat de betrokkenheid van vele Nederlandse overheden, die was bedoeld om in de strijd tegen de apartheid hulp en begeleiding te geven, op dit moment niet meer aan de orde is. Zuid-Afrika heeft op dat punt geen echte betrokkenheid meer nodig en daarom heeft het college besloten dat project niet voort te zetten.

De heer HORNSTRA begrijpt dit allemaal wel en hij heeft de indruk dat de gedeputeerde en hij het ook niet op alle punten oneens zijn. Hij heeft ook niet beweerd te kunnen aangeven waarom het project in Zuid-Afrika niet gelukt is.

De heer SWIERSTRA zegt niet te hebben gezegd dat dat project niet gelukt is.

De heer HORNSTRA heeft de indruk dat anderen die mening wel hebben. Het gaat erom dat sommige projecten niet het beoogde resultaat hebben gehad en dat had soms te maken met het ontbreken van kennis en het lukraak starten van projecten. Maar spreker begrijpt niet waarom, wanneer gemeenten op basis van kennis projecten opzetten, waarbij ook de bevolking is betrokken, en dan met een hulpvraag bij de provincie komen, het antwoord van de provincie is dat die hulp niet gegeven kan worden. Het is wellicht beter op een ander tijdstip hierover te spreken, maar het gaat erom dat er concrete projecten zijn waarop wel ingehaakt kan worden. Als dergelijke projecten al niet in aanmerking komen, aan welke criteria moeten projecten dan voldoen?

De heer HOLMAN constateert dat het college van mening is dat Drenthe op dit moment in Zuid-Afrika niets meer te zoeken heeft, terwijl de heer Hornstra meent dat, wanneer een gemeente met een project in Zuid-Afrika komt, de provincie

dat project moet steunen. Die meningen staan toch haaks op elkaar? Waarom moet de provincie zo'n project dan steunen? De provincie moet toch haar eigen lijn kiezen?

De heer HORNSTRA heeft als uitgangspunt dat de wereld niet bij Europa ophoudt. Hij vindt het onbegrijpelijk dat gedacht wordt dat nu de apartheid is afgeschaft de noden voorbij zijn. Hij meent dat de provincie aan kan haken bij concrete projecten van gemeenten als die gemeenten het project zelf niet helemaal kunnen trekken. Dat is het principiële verschil van mening tussen de PvdA en het CDA.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vraagt zich af of gemeenten wel aan ontwikkelingssamenwerking moeten doen.

De heer HOLMAN wijst erop dat Drenthe een beperkt budget heeft voor het buitenlandbeleid en dat dus keuzes moeten worden gemaakt. Het CDA en het college kiezen dan voor een beperkt aantal projecten die, behalve het project op de Molukken, niet buiten Europa liggen. Maar het verschil van mening is nu duidelijk.

De heer SWIERSTRA zegt dat iedere suggestie dat er verschil van mening is over de noden in de wereld, helemaal nergens op slaat. De noden in de wereld zijn oneindig, maar in alle nuchterheid moet worden vastgesteld dat Drenthe daarin geen taak heeft, tenminste niet anders dan als onderdeel van het rijksbeleid, waarmee niet is uitgesloten dat wanneer een project wordt voorgedragen in een van de door het ministerie aangewezen concentratielanden, hierin wordt geparticipeerd. Het college heeft om zichzelf niet voor de voeten te lopen afgezien van het stellen van te beperkende criteria, maar kiest voor enkele speerpunten. Drenthe kiest ervoor zijn taak in het kader van de brede ontwikkelingssamenwerking, bewustwording enzovoorts, op te pakken via het COS en dergelijke instanties. Het COS heeft waardering voor de inzet van de provincie. Het gaat om algemene, minder rationele, niet-economisch vertaalbare steun en ondersteuning.

Daarnaast voelt de provincie een heel bijzondere verantwoordelijkheid voor dat deel van de wereld waarmee een deel van de Drentse bevolking een nauwe relatie heeft, namelijk de Molukken. Gelet op de voorgeschiedenis en gelet op het feit dat de

provincie daar in samenwerking met de eigen waterleidingsmaatschappij een belangrijke rol kan vervullen, wordt met die steun doorgegaan. Als binnen dat kader de steun verbreed kan worden, is spreker de eerste om daar vóór te zijn. Maar daarnaast kiest het college voor Europa, omdat in Europa voor Drenthe al meer dan genoeg te doen is. Drenthe heeft altijd gezocht naar mogelijkheden om van Europa geld te krijgen voor de eigen ontwikkeling, maar Europa wordt groter en groter. Daarom wordt er nu voor gekozen vorm te geven aan de internationalisering. Binnen het provinciehuis wordt getracht Europa nog meer in het beleid te integreren.

Het rekening houden met Kyoto hoeft daarom ook niet in de nota te worden opgenomen, want dat gebeurt al integraal in het beleid en ook via het Europabeleid.

Drenthe probeert verder zijn contacten in EDR- en NHI-verband uit te bouwen en goed te participeren in onder andere het Comité van de Regio's en in de North Sea Commission. Daarbij gaat het niet alleen om economie. Al die verbanden hebben te maken met democratisering en de Drentse bemoeienis zal zich nadrukkelijk ook richten op de toetredingslanden. Die toetredingslanden zijn in wezen ook ontwikkelingslanden en het is al lastig genoeg om daarmee goede contacten te hebben. Het college geeft in de bijlage bij het statenstuk een eerlijk overzicht van hoe de contacten met de toetredingslanden zijn verlopen. Uit dat overzicht blijkt dat veel zaken niet hebben opgeleverd wat ervan werd gehoopt. Misschien was er sprake van gebrek aan inzet en betrokkenheid, maar het was wel de inzet die binnen de personele en financiële ruimte die de provincie op dit moment heeft, kon worden gepleegd.

De staten kunnen het college opdragen ervoor te zorgen dat er buiten alle personele inzet voor structuurfondsen en dergelijke, bijvoorbeeld vier mensen beschikbaar zijn voor dit beleid en de staten kunnen het college opdragen € 1 miljoen uit te geven, maar tot nu toe hebben de staten dat nooit gedaan. Als de staten op een aantal punten veel verdergaande ambities willen laten zien dan geeft het college daar gevolg aan, maar ook dan moet het realiteitsgehalte in het oog worden gehouden.

Driekwart jaar geleden kreeg spreker bezoek van een groep artsen die al jarenlang een hulpverleningsuitwisselingsrelatie heeft met een regio bij Moskou. Die artsen krijgen van ziekenhuizen vaak

wat oud materiaal mee, maar zij verlenen hun hulp op persoonlijke titel. Maar die artsen merken dat het staatsstelsel van Rusland belemmerend werkt. Zij hebben de provincie gevraagd eens mee te gaan om op die manier het draagvlak te vergroten. Waar ligt dan de grens? Er is wel wat onderzoek gepleegd en daaruit bleek dat het buitengewoon moeilijk was in die regio meer draagvlak te creëren. Wil de provincie echt wat doen dan moet zij daar vele ambtelijke en bestuurlijke uren in steken. Drenthe meent dat gewoon niet waar te kunnen maken. In de naastgelegen regio in Rusland heeft de provincie Flevoland wel een groot project van de grond gekregen, maar alleen dat ene project kost Flevoland structureel €0,5 miljoen en veel menskracht. Wil Drenthe meer doen dan is er een aanmerkelijk hogere inzet nodig van personeel en geld. Het kan, maar het college heeft zich gehouden aan de kaders die door de staten zijn bepaald.

De heer HORNSTRA vindt dit hele verhaal een antwoord op een niet-gestelde vraag. Wat Drenthe vooral niet moet doen, was al bekend. Spreker denkt te weten hoe concrete projecten kunnen werken. De PvdA vraagt het college alleen te bekijken welke concrete projecten er in Drenthe zijn en daar waar nodig op in te haken. De PvdA vraagt het college niet een project in Rusland te doen, omdat zij weet dat zo'n project veel geld kost en waarschijnlijk niets oplevert. College en PvdA zijn het eens over de toetredingslanden.

De heer NIJENBRINKS vraagt waarom dan alleen bij gemeenten moet worden geïnventariseerd. De Lionsclub heeft ook een aantal projecten. Het lijkt spreker een heilloze weg de provincie al die projecten te laten inventariseren.

De heer SWIERSTRA vraagt zich af bij welke instanties dan geïnventariseerd moet worden en welke verwachtingen daarmee worden gewekt. Die inventarisatie lijkt hem niet nodig. Bij gemeenten lopen tal van projecten, soms ter ondersteuning van particulier initiatief en de gemeenten moeten daar vooral mee doorgaan. De provincie wil zich buiten die projecten houden, of er moet al iets heel bijzonders aan de hand zijn, iets dat vergelijkbaar is met het project op de Molukken.

De VOORZITTER herinnert aan haar oproep aan het begin van de vergadering om de tijd in de gaten te houden vanwege de NHI-conferentie in Leeuwarden en de inspreker bij agendapunt 11. Daarom stelt zij voor de discussie over de Nota buitenland tot deze ene termijn te beperken. De discussie zal, zo bleek uit de verschillende interventies, in de staten worden voortgezet.

De commissie besluit overeenkomstig dit voorstel.

11. Afschrift van de brief van 16 september 2002 van de heer W. Muller te Salzbergen (D) aan het college van gedeputeerde staten inzake procedure intrekking drank- en horecawetvergunning 'Lord Nelson' te Coevorden

Inspraakreactie van de heer Muller (zie bijlage)

Het is de heer BLANKSMA niet duidelijk wat de heer Muller verstaat onder een minnelijke schikking.

De heer MULLER wijst erop dat de provincie de gelegenheid had de hele zaak terug te verwijzen naar de gemeente Coevorden. De door de provincie ingestelde Kamer voor de Behandeling van Administratieve Geschillen heeft de zaak illegaal behandeld en de brief van 16 december 1999 aan de heer Swierstra is niet beantwoord. De provincie had dan ook moeten weten geen uitspraak te kunnen doen. Daarmee is de provincie verantwoordelijk voor de schade net als de gemeente Coevorden, Justitie en de Keuringsdienst van Waren.

Spreker vraagt of alle informatie die hij de commissie heeft gestuurd, wel is begrepen.

De VOORZITTER zegt dat alle commissieleden alle informatie, ook die via de e-mail is ontvangen, op schrift hebben gekregen.

De heer DE HAAS vraagt wat die minnelijke schikking die wordt voorgesteld in concreto behelst.

De heer MULLER wil dat GS met de betrokkenen in gesprek gaat. De brief had ook naar de burgemeester van Coevorden of naar de Keuringsdienst

van Waren gestuurd kunnen worden. Coevorden neemt de brieven alleen voor kennisgeving aan en de statencommissie heeft toegestaan dat spreker inspreekt. GS kunnen een bemiddelende rol spelen.

De VOORZITTER geeft het woord aan de commissie.

De heer BLANKSMA wil een opmerking maken over de procedure. De staten moeten erop kunnen rekenen dat brieven die aan hen gericht zijn, op de agenda komen. Nu is de brief pas geagendeerd nadat de fractie hierom heeft gevraagd.

De heer SWIERSTRA maakt ernstig bezwaar tegen deze opmerking: alle post die aan de staten is gericht, wordt doorgezonden en komt op de agenda met een voorstel voor afdoening. De staten kunnen besluiten het voorstel van het college niet te volgen en het stuk te bespreken. Dat is allemaal prima, maar er wordt buitengewoon zorgvuldig op gelet dat alle stukken die voor de staten bestemd zijn, naar de staten gaan.

De heer BLANKSMA vindt dit ook terecht, maar in dit geval is het gewoon niet zo gegaan. De brief stond in eerste instantie niet op de agenda van de statenvergadering en is daar pas na een telefoontje op geplaatst. Het is buitengewoon belangrijk dat mensen die zich per brief tot provinciale staten richten, weten dat de staten die brief onder ogen krijgen. Dat is ook altijd gebeurd, maar alleen nu niet.

Spreker zegt dat zijn fractie niet om agendering van de brief heeft gevraagd omdat de heer Muller procedureel gelijk heeft. GroenLinks heeft de heer Muller laten weten dat hij een onafhankelijke rechter moet vragen in deze kwestie een uitspraak te doen. GroenLinks is absoluut niet bevoegd en ook niet in staat om de gang van zaken redelijk te beoordelen en bovendien wil de fractie zich niet bemoeien met uitspraken van verschillende rechters over de procedure. Overigens bestaat de geschillenkamer ook niet meer.

Het is wel duidelijk dat de communicatie tussen de verschillende instanties en de heer Muller niet goed is geweest en dat was voor GroenLinks voldoende reden om door de brief van 16 september 2002 te agenderen hem de gelegenheid te geven zich tot de commissie te richten. GroenLinks wil

absoluut niet de indruk wekken geen oor te hebben voor degenen die een boodschap hebben die de fractie niet bevalt.

De heer SWIERSTRA is met de heer Blanksma van mening dat de kwestie een zaak voor de rechter is geworden. Overigens bestaat de geschillenkamer nog steeds, maar geschillen in het kader van de Drank- en Horecawet vallen inmiddels onder de Algemene wet bestuursrecht. Het gaat in deze kwestie om het uitoefenen van de toezichts- en beroepsfunctie en alle procedures die hiervoor gelden, zijn keurig gevolgd. In vele instanties is een uitspraak over deze kwestie gedaan: eerst was de gemeente Coevorden aan bod, vervolgens de provincie, vervolgens de bestuursrechter en tenslotte de Raad van State. Daarna is verzet aangetekend etc. etc. Er zijn veel juridische mogelijkheden om voor een zaak op te komen en dat moet ook, maar het college meent buitengewoon zorgvuldig te hebben gehandeld. Het oordeel van het college is dat de zaak juridisch tot in alle punten en komma's is afgedaan en dat er voor het college geen enkele taak meer is. Dat is ook de reden waarom alle brieven - en die mogen blijven komen - kort en zakelijk zijn beantwoord met de mededeling: bericht ontvangen, geen nieuwe feiten en derhalve voor kennisgeving aangenomen. Dit zal steeds het antwoord zijn, tenzij zich een nieuw feit voordoet. De heer Muller en de zijnen hebben nu alleen nog de mogelijkheid andere middelen te zoeken om hun recht te krijgen als zij nog steeds van mening zijn dit niet te hebben gekregen.

De VOORZITTER geeft de heer Muller de gelegenheid nog een opmerking ter verduidelijking te maken.

De heer MULLER heeft het gevoel dat de heer Swierstra zijn brieven en de uitspraak van de Raad van State niet goed heeft gelezen. De Raad van State heeft geen uitspraak gedaan op de bezwaren tegen de geschillenkamer. Volgens de Raad van State had het bezwaar dat de geschillenkamer en niet GS een uitspraak deed, moeten worden voorgelegd aan de bestuursrechter. Als de burger dus maar dom genoeg is en zich verkeerd laat voorlichten door de provincie dan is hij volkomen rechteloos, daar komen de woorden van de heer Swierstra op neer.

De VOORZITTER stelt vast dat de heer Muller zijn standpunt heeft kunnen inbrengen en dat de commissie heeft kunnen reageren.

11.a. Overzicht stand van zaken gedane toezeggingen in vergaderingen van staten en statencommissies 2001/1^e, 2^e en 3^e kwartaal 2002, toegezonden bij brief van 13 november 2002, kenmerk 46/6.2/2002010146

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vraagt wanneer de eerstvolgende gelegenheid zich voordoet waarvan in de eerste toezegging van de heer Swierstra op pagina 1 sprake is.

De heer SWIERSTRA zegt op dit moment het antwoord op die vraag schuldig te moeten blijven. Het zal waarschijnlijk zijn bij de eerstvolgende aanpassing van de Budgetsubsidieverordening (BSV).

Mevrouw NIEUWENHUIZEN meent dat het dan wel tot sint-juttemis kan duren. Waarom wordt het niet gewoon aangepast?

De heer SWIERSTRA merkt op dat dergelijke zaken meestal worden meegenomen bij een integrale herziening.

De VOORZITTER stelt voor het antwoord aan het verslag toe te voegen.

De heer SWIERSTRA vindt dat prima¹.

12. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 17.14 uur de vergadering.

TOEZEGGINGEN: geen.

GB

¹ De eerstvolgende wijziging van de BSV - en overigens ook van de Algemene subsidieverordening (ASV) - is naar alle verwachting ingaande 1 januari 2005. Alsdan zal deze eind 2003 aan provinciale staten worden voorgelegd.

Inspreekreactie van de heer W. Muller te Salzbergen (D) bij agendapunt 11.

Geachte voorzitter en overige aanwezigen

Per brief van 16 september jongstleden aan gedeputeerde staten deed ik het verzoek die brief over de Geschillenkamer van gedeputeerde staten op de agenda van hun vergadering te plaatsen en een oordeel over die brief te geven.

Gedeputeerde staten wilden de brief slechts voor kennisgeving aannemen schreven ze mij om hiermee de zaak af te doen.

Gelukkig kwam de brief dankzij Groenlinks en de Ouderpartij wel op de agenda van de statenvergadering en vervolgens op de agenda voor deze vergadering.

Het gemeentebestuur van de gemeente Coevorden hanteerde dezelfde tactiek. Ook daar werden de raadsleden nimmer geïnformeerd. Men kan zelfs zeggen dat de raadsleden nimmer geïnformeerd wilden worden.

Al op 9 juli 1999 schreef ik een waarschuwendende brief aan de raadsleden van de gemeente Coevorden. Daarin voorspelde ik wat er zou gaan gebeuren als zij hun taak niet adequaat uitvoeren.

Ik schreef de gemeenteraadsleden dat in Lord Nelson niets was gebeurd dat de maatregelen van hun burgemeester rechtvaardigde.

Voor kennisgeving aangenomen was de reactie.

Eenzelfde soort brief, een jaar later, leverde mij een aanklacht en een strafproces op wegens smaad en laster jegens de burgemeester van Coevorden.

Ik werd vrijgesproken op basis van vrijheid van meningsuiting.

Over het waarheidsgehalte van die brief sprak, behalve ikzelf, niemand. Dat was beter geweest. Dan zou ons heel veel leed en kosten bespaard zijn gebleven.

We zijn nu bijna in 2003 aanbeland en nu staat voor het eerst het onderwerp Lord Nelson op de agenda van een bestuursorgaan dat in hoofdzaak een controlerende functie heeft.

Om u statenleden te laten weten wat er allemaal gebeurd is in deze kwestie stuurde ik u op 18 en 19 november de feiten, zodat u weet wat er aan de hand is.

Alles wat we u schreven is niets dan de waarheid en is te onderbouwen met tastbare feiten, wetten en documenten.

Waar het om gaat is het volgende.

Op 28 mei 1999 besluit de politie door informatie vanuit Limburg een inval in de discotheek Lord Nelson te Coevorden uit te voeren.

De inval levert niet op wat de politie en mogelijk ook de burgemeester verwachtten en toen begonnen de grote leugens om de aanleiding te verdoezelen

Om de waarheid heen werd door politie, burgemeester en officier van justitie een grote ballon vol met leugens aangebracht.

Door iedereen die zich er mee bemoeide of zich er liever niet mee wilde bemoeien werd de ballon verder tot ongekende grootte opgeblazen.

Deze ballon met valse lucht werd door ons al binnen een week doorzien.

Sinds die tijd, al bijna vier jaar, zijn we op zoek naar iemand of een instantie die de ballon, die al lang ondraaglijk strak staat, in naam van rechtvaardigheid en een eerlijk proces door wil prikken.

Wat wij van deze vergadering verwachten is dat met het doorprikken van die ballon een begin wordt gemaakt. Zodat de zaak in den minne kan worden beëindigd.

Commissie Bestuur kan daarvoor antwoorden van gedeputeerde staten verlangen.

Commissie Bestuur kan, en daar gaat onze voorkeur naar uit, een gesprek aanbevelen om tot een oplossing te komen.

Verder onderzoek over alles wat is gebeurd is wat ons betreft niet nodig.

Wij hebben wat gebeurd is helder en dat is genoeg.

Wij willen slechts in gesprek met gedeputeerde staten om tot een minnelijke schikking te komen.

Dat is beter voor ons en voor de provincie.

De schade en leed voor een ieder kan bij elke andere uitkomst van deze vergadering alleen maar groter worden.

Hier zijn wij ook geen voorstander van. Dat is de reden dat wij via deze commissie tot consensus met de provincie en andere betrokkenen wens te komen.

Mocht dit niet op zeer korte termijn realiseerbaar zijn dan slaan wij de aangekondigde wegen in.

Ik dank u voor de aandacht.